

**МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ І
МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА
ДЕРЖАВ.
ПРИЧИНИ ТА ПРОБЛЕМИ
ІМІГРАЦІЙНИХ
ПОТОКІВ**

- **НАЗВІТЬ КРАЇНУ, ЯКА Є ТРЕТЬОЮ ЗА ЧИСЕЛЬНІСТЮ НАСЕЛЕННЯ У СВІТІ. ЯКИЙ ТИП ВІДТВОРЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДЛЯ НЕЇ ХАРАКТЕРНИЙ?**

- **НАВЕДІТЬ ПРИКЛАДИ КРАЇН, ДЕ СПОСТЕРІГАЄТЬСЯ ВІД'ЄМНИЙ ПРИРОДНИЙ ПРИРІСТ.**

- **НАВЕДІТЬ ПРИКЛАДИ КРАЇН, ЯКІ ХАРАКТЕРИЗУЮТЬСЯ НАЙВИЩИМИ ПОКАЗНИКАМИ ПРИРОДНОГО ПРИРОСТУ У СВІТІ.**

- **НАЗВІТЬ РЕГІОНИ ІЗ НАЙВИЩОЮ ГУСТОТОЮ НАСЕЛЕННЯ У СВІТІ.**

**«ЛЮДИ – НЕ ПЕРЕЛІТНІ ПТАХИ, І ЇХ
ПЕРЕСЕЛЕННЯ ПОЯСНЮЄТЬСЯ НЕ
БІОЛОГІЧНИМИ, А СУСПІЛЬНИМИ
ЗАКОНАМИ»**

М.М. Баранський

МІГРАЦІЇ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

Міграція населення (від лат. migratio – переміщення) – переміщення людей (мігрантів) через кордони тих чи інших адміністративно-територіальних одиниць зі зміною місця проживання назавжди або на більш-менш тривалий час.

Міграції класифікують за

причинами (економічні, політичні, релігійні, національні, екологічні тощо);

термінами (сезонні, тимчасові, постійні);

масовістю (одиничні і масові);

дальністю (міжконтинентальні і внутрішньоконтинентальні);

напрямами (зовнішні і внутрішні);

мотивами (примусові та добровільні);

способами організації (організовані, неорганізовані);

правовим статусом (легальні і нелегальні).

ЗАВДАННЯ 1.

**НАВЕДІТЬ ПРИКЛАДИ МІГРАЦІЙ
НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ РІЗНЯТЬСЯ ЗА
МОТИВАМИ, ПРИЧИНАМИ,
ТЕРМІНАМИ, З ЯКИМИ ВИ
ЗНАЙОМІ З ПОПЕРЕДНЬОГО
КУРСУ ГЕОГРАФІЇ.**

ЗАЛЕЖНО ВІД НАПРЯМУ МІГРАЦІЇ
РОЗДІЛЯЮТЬ НА **ЗОВНІШНІ** (ПЕРЕТИН
КОРДОНІВ ДЕРЖАВИ) І **ВНУТРІШНІ**
(ПЕРЕМІЩЕННЯ ВСЕРЕДИНІ ДЕРЖАВНОЇ
ТЕРИТОРІЇ).

ВИЇЗД ЗА МЕЖІ ДЕРЖАВИ – **ЕМІГРАЦІЯ**,
В'ЇЗД – **ІММІГРАЦІЯ**.

«**МАЯТНИКОВІ МІГРАЦІЇ**» – ПОЇЗД
МІСЦЬ РОБОТИ АБО НАВЧАННЯ ТО

2/3 ПРИРОСТУ НАСЕЛЕННЯ ІЗРАЇЛЮ

ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ІММІГРАНТИ.

ЩОРІЧНА ІММІГРАЦІЯ ДО США СТАНОВИТЬ

БЛИЗЬКО 1 МЛН ЧОЛ.,

ДО КАНАДИ — 200 ТИС., ДО АВСТРАЛІЇ — 130

ТИС.

ІРЛАНДІЯ ПЕРЕЖИЛА ТРИ ХВИЛІ ЕМІГРАЦІЇ, ЯКІ

ЗМЕНШИЛИ ЇЇ НАСЕЛЕННЯ З 8,3 ДО 3 МЛН ЧОЛ.;

РОСІЯ ТА УКРАЇНА — ЧОТИРИ ХВИЛІ, ІТАЛІЯ —

ШІСТЬ.

ПРИЧИНИ ЗОВНІШНІХ МІГРАЦІЙ

На першому місці буде **економічна**, пов'язана з пошуком роботи, поліпшенням умов життя. Це спричиняє так звану **трудова міграція**.

«Відтік інтелекту»:

великі заробітні плати в розвинених країнах приваблюють висококваліфікованих фахівців.

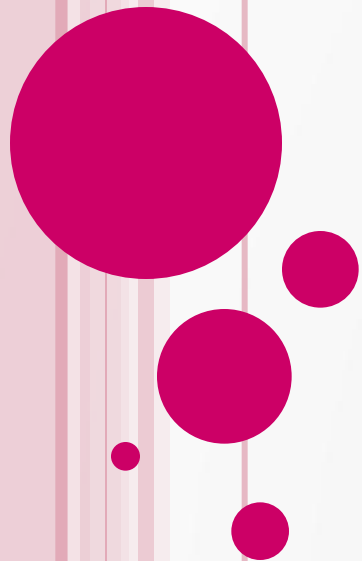
У МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ ВИРІЗНЯЮТЬ ТРИ **ВЕЛИКІ ХВИЛІ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ**:

- ХВИЛЯ «СТАРОЇ МІГРАЦІЇ» (ПЕРШІ ДВІ ТРЕТИНИ ХІХ СТ.) — ПОТІК ЕКОНОМІЧНИХ МІГРАНТІВ З ЄВРОПИ ДО АМЕРИКИ, АВСТРАЛІЇ, НОВОЇ ЗЕЛАНДІЇ, ПІВДЕННОЇ АФРИКИ;
- ДРУГА ХВИЛЯ (НАПРИКІНЦІ ХІХ — НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.) — ПЕРЕСЕЛЕННЯ СЕЛЯН В РОКИ СТОЛИПІНСЬКОЇ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ, ЕКОНОМІЧНЕ ОСВОЄННЯ СИБІРУ І ДАЛЕКОГО СХОДУ, ПЕРЕСЕЛЕННЯ СЕЛЯН З ЄВРОПИ ДО АМЕРИКИ ВНАСЛІДОК ПОГІРШЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ (КАРТОПЛЯНИЙ ГОЛОД В ІРЛАНДІЇ, ПАДІННЯ ЦІН НА ЄВРОПЕЙСЬКУ ПШЕНИЦЮ);
- ХВИЛЯ «НОВОЇ МІГРАЦІЇ» (ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ) — ПЕРЕМІЩЕННЯ НЕКВАЛІФІКОВАНИХ

ЗАВДАННЯ 2.

**ПРОАНАЛІЗУЙТЕ КАРТИ АТЛАСА
ТА ДІАГРАМИ В ПІДРУЧНИКУ,
ВИЗНАЧТЕ ОСНОВНІ НАПРЯМИ
СУЧАСНОЇ МІГРАЦІЇ ТА
ПОЯСНІТЬ ЇХ ПРИЧИНИ.**

ДО ПОЧАТКУ 1990Х РР. ПОЛОВИНУ З 20
МЛН ІММІГРАНТІВ У РОЗВИНЕНИХ
ДЕРЖАВАХ ЗАХОДУ СКЛАДАЛИ ВИХІДЦІ
ЗІ СЛАБОРОЗВИНЕНИХ КРАЇН.
МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ІММІГРАНТІВ
— **13 МЛН ЧОЛ.** — ПРИПАДАЄ НА
КРАЇНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ,
ІНШИМИ ЦЕНТРАМИ ІММІГРАЦІЇ Є **США,**
КРАЇНИ ПЕРСЬКОЇ ЗАТОКИ
ПІВДЕННА АФРИКА.

**ПОЛІТИЧНІ МІГРАЦІЇ СПРИЧИНЕНІ
ВІЙНАМИ, РЕВОЛЮЦІЯМИ,
ЛІКВІДАЦІЄЮ КОЛОНІЙ, ЗМІНОЮ
ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ ТОЩО.**

ПОЛІТИЧНА ЕМІГРАЦІЯ У ЗНАЧНИХ
МАСШТАБАХ ВІДБУВАЛАСЯ ПІСЛЯ
ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В РОСІЇ, ПЕРШОЇ
І ДРУГОЇ СВІТОВИХ ВІЙН.

У 90-Х РОКАХ ХХ СТ. НАЙБІЛЬШІ
ПОТОКИ ЕМІГРАНТІВ СПОСТЕРІГАЛИСЯ
НА БАЛКАНАХ ПІСЛЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ
ВІЙНИ,

ЩО СТАЛА НАСЛІДКОМ РОЗПАДУ

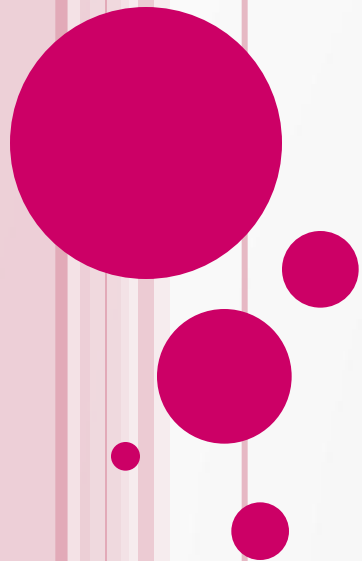

**РЕЛІГІЙНІ МІГРАЦІЇ, ЯК
ПРАВИЛО, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ
ПАЛОМНИЦТВОМ ДО СВЯТИНЬ:
ЄРУСАЛИМА, МЕККИ ТА ІН.**

ТИПОВИМ ПРИКЛАДОМ МІГРАЦІЙ НА
НАЦІОНАЛЬНОМУ ПІДҐРУНТІ Є
ПЕРЕСЕЛЕННЯ ЄВРЕЇВ З УСЬОГО
СВІТУ ДО ІЗРАЇЛЮ, ЯКИЙ БУЛО
СТВОРЕНО У 1948 Р.

ЕКОЛОГІЧНА.

**ЛЮДИ ЗАЛИШАЮТЬ РАЙОНИ
ЕКОЛОГІЧНИХ КАТАСТРОФ, ДЕ
ІСНУЄ ЗАГРОЗА ДЛЯ ЇХ ЗДОРОВ'
Я І ЖИТТЯ (ЧАЕС, ПРИУРАЛЛЯ).**

КРАЇНИ З ВИСОКИМИ ПОКАЗНИКАМИ МІГРАЦІЇ (2000–2005 РР.)

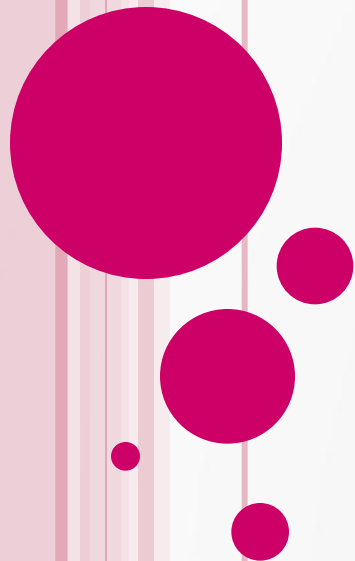
Місце	Країна	Сальдо імміграції (тис. осіб)
1	США	6493
2	Іспанія	2846
3	Італія	1125
4	Канада	1041
5	Німеччина	1000

Місце	Країна	Сальдо еміграції (тис. осіб)
1	Мексика	3983
2	Китай	1900
3	Індія	1350
4	Іран	1250
5	Пакистан	1239

НАСЛІДКИ ТА ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНІХ МІГРАЦІЙ

Завдання 3.

Висловіть свою думку щодо позитивних та негативних наслідків міграцій. Обґрунтуйте свою відповідь конкретними прикладами.

ГРОШОВИМИ ПЕРЕКАЗАМИ НА БАТЬКІВЩИНУ
ІММІГРАНТІВ.

ТАК, НА ПОЧАТОК ХХІ СТ. БЛИЗЬКО 40 КРАЇН
СВІТУ МАЛИ У СВОЇХ НАДХОДЖЕННЯХ З-ЗА
КОРДОНУ НЕ МЕНШЕ 100 МЛН ДОЛ. ВІД
МІГРАНТІВ, А 10 КРАЇН — ПОНАД 1 МЛРД ДОЛ.

Країни, що експортують робочу силу,
отримують низку інших переваг, як-от:
зниження тиску надлишкових трудових
ресурсів і, відповідно, соціального
напруження в країні; безкоштовне навчання
робочої сили професійних навичок,
ознайомлення з передовою організацією
праці та ін.

МІГРАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ЕЛІТИ НАЦІЇ ВИКЛИКАЄ НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ КРАЇНИ-«ДОНОРА».

Водночас неконтрольований приїзд емігрантів може спричиняти соціальне напруження, пов'язане із зайнятістю, етнокультурною або релігійною нетерпимістю (наприклад, заворушення мусульман у Парижі).

ЗНАЧНІ ПРОБЛЕМИ В БАГАТЬОХ КРАЇНАХ
СВІТУ ЗУМОВЛЕНІ НЕЛЕГАЛЬНОЮ
МІГРАЦІЄЮ.

НЕЛЕГАЛЬНА МІГРАЦІЯ СПРИЯЄ ТОРГІВЛЮ
ЛЮДЬМИ, СЕКСУАЛЬНУ ЕКСПЛУАТАЦІЮ
ЖІНОК І ДІТЕЙ.

ДЛЯ НАШОЇ КРАЇНИ ПРОБЛЕМА НЕЛЕГАЛЬНИХ
МІГРАНТІВ Є ОСОБЛИВО АКТУАЛЬНОЮ, АДЖЕ
ВНАСЛІДОК СВОГО ГЕОГРАФІЧНОГО ПОЛОЖЕННЯ
ВОНА ВИСТУПАЄ СВОЄРІДНИМ ТРАНЗИТНИМ МОСТОМ,
ЩО ПОЄДНУЄ АЗІЮ ТА ЄВРОПУ.

ЗАВДАННЯ 4.

ВИЗНАЧТЕ ВИД МІГРАЦІЙ:

- **ПЕРЕСЕЛЕННЯ АФРИКАНСЬКИХ РАБІВ ДО США В ХІХ СТ.;**
- **ОСВОЄННЯ КОМСОМОЛЬЦЯМИ З УКРАЇНИ І РОСІЇ ЦІЛИННИХ ЗЕМЕЛЬ В КАЗАХСТАНІ;**
- **ПЕРЕСЕЛЕННЯ «СЕРЕДНЯКІВ» ТА «КУРКУЛІВ» У ВІДДАЛЕНІ РАЙОНИ СРСР ПІД ЧАС КОЛЕКТИВІЗАЦІЇ;**
- **ПЕРЕСЕЛЕННЯ КРИМСЬКИХ ТАТАР ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ У ВІДДАЛЕНІ РАЙОНИ.**

ПІДСУМОК УРОКУ

- **МЕХАНІЧНИЙ РУХ НАСЕЛЕННЯ (МІГРАЦІЇ) — ПЕРЕМІЩЕННЯ ЛЮДЕЙ ПО ТЕРИТОРІЇ. МІГРАЦІЇ КЛАСИФІКУЮТЬ ЗА ПРИЧИНАМИ, ТЕРМІНАМИ, МОТИВАМИ ТА ІНШИМИ КРИТЕРІЯМИ.**
- **МІГРАЦІЇ ІСТОТНО ВПЛИВАЮТЬ НЕ ТІЛЬКИ НА СТРУКТУРУ І КІЛЬКІСТЬ НАСЕЛЕННЯ, АЛЕ Й НА СОЦІАЛЬНЕ, ГОСПОДАРСЬКЕ І ДУХОВНЕ ЖИТТЯ СУСПІЛЬСТВА. МІГРАЦІЇ ТАКОЖ ВПЛИВАЮТЬ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ТА ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ.**
- **ВПРОДОВЖ ОСТАННІХ ДЕСЯТИРІЧ ЗБЕРІГАЄТЬСЯ ОСНОВНА ТЕНДЕНЦІЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕСЕЛЕНЬ З БІДНИХ ТА НАЙБІДНІШИХ КРАЇН ДО РОЗВИНЕНИХ.**
- **ПЕРЕСЕЛЕННЯ ЛЮДЕЙ ЗА МЕЖІ ЇХНІХ КРАЇН Є ОЧЕВИДНОЮ ОЗНАКОЮ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ, ЩО НА**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. ПІДРУЧНИК, ОПРАЦЮВАТИ § __.

**2. СОЦІОГЕОГРАФІЧНИЙ ПРАКТИКУМ.
БЕЗУМОВНО, ВИ ВЖЕ ЗАМИСЛЮВАЛИСЯ
НАД СВОЇМ МАЙБУТНІМ. ЧИ БАЖАЄТЕ ВИ
ВИЇХАТИ ЗА КОРДОН НА НАВЧАННЯ,
РОБОТУ, НА ПОСТІЙНЕ ЧИ ТИМЧАСОВЕ
ПРОЖИВАННЯ? СФОРМУЛЮЙТЕ СВОЇ
МІРКУВАННЯ В ЕСЕ «ЧОМУ Я БАЖАЮ (НЕ
БАЖАЮ) ВИЇХАТИ ЗА КОРДОН».**

**3. ПІДГОТУВАТИ КОРОТКІ ПОВІДОМЛЕННЯ
(ОКРЕМИМ УЧНЯМ) ПРО СВІТОВІ РЕЛІГІЇ:
ХРИСТІЯНСТВО, ІСЛАМ, БУДДИЗМ.**

**ПРЕЗЕНТАЦІЮ СТВОРЕНО ЗА ДОПОМОГОЮ
КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ ВГ «ОСНОВА»
«ЕЛЕКТРОННИЙ КОНСТРУКТОР УРОКУ»
© ТОВ «ВИДАВНИЧА ГРУПА "ОСНОВА"»,
2012.**

© ВЕЛИЧКО О. А.

ДЖЕРЕЛА:

ДОВГАНЬ Г. Д.

УСІ УРОКИ ГЕОГРАФІЇ. 10 КЛАС.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ

СВІТУ (СТАНДАРТ І АКАДЕМІЧНИЙ

РІВЕНЬ)/ Г. Д. ДОВГАНЬ. — Х. : ВИД. ГРУПА

«ОСНОВА», 2010. — 301 [3] С. : ТАБЛ. —

(СЕРІЯ «12-РІЧНА ШКОЛА»).

САЙТИ: WWW.BELROKURKI.RU

WWW.TC-BTRUS.RU

GEO-TUR.NAROD.RU

WWW.GEOEVENTS.RU

WWW.HOT-PUTEVKI.RU

FORUM.KRASMAA.RU

